

קונטרס
טעם זקנים

שיחות התחזקות בעבודת השם
ע"ד הסלולה של
רביה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע
מאת הרה"ח
ר' לוי יצחק בענדער ז"ל
מתובל בסיפורי עובדות מאנ"ש מדורות הקודמים
מתורגם ללשון הקודש

כא

מבן
**טעם
זקנים**
שיחותיו של
רבי לוי יצחק בנדר ז"ל

תוכן השיעור

פלטין של אמת
חסד דאתפשט לבר
כי לא תשכח מפי זרעו
כתות כתות...
גדולים צדיקים במיתתן

בחינת רוח הקודש
בדחנא דמלכא
כבולעו כך פולטו
אבלה טינא באוסיה
תפילה מסוגל לזכרון
קובע מקום לתפילתו

כל הזכויות שמורות
שער ועימוד: י. גרוס
0527644765

הערות והארות מתקבלות בחפץ לב, נא להתקשר אל:
יוסף מענדל האס, מאנסי ארה"ב
1-845-200-0443 (מארה"ק: 0722-573-456)

לקבלת הקונטרס וכן ההקלטה (MP3) של השיעור, יש לפנות דרך האימייל:

Rlyb148@gmail.com

לתרומות והפצה בלבד:

0548432460

bn5710048@gmail.com

פרשת בהר-בחוקתי תשל"ד

שיעור בספה"ק ליקוטי מוהר"ן תו' קנ"ו

(טייפ מספר #34)

בחינת רוח הקודש

(שיעור בליקוטי מוהר"ן תורה קנ"ו): "לב טהור ברא לי אלוקים". אומר הרבי: "כי מה שמדברים בינו לבין קונו הוא בחינת רוח הקודש".* הדיבורים הללו שהקדוש ברוך הוא שולח לו לאדם בדעתו; לכאורה אדם שרוצה לדבר דיבורים להשי"ת, היה עליו להכין מקודם דיבורים? ! להכין דיבורים למשך שעה שלימה? ! אולם במציאות רואים שהדיבורים נשלחים אליו משמים! שולחים דיבורים לתוך פיו! אומר הרבי שהדיבורים הללו הם 'בחינת רוח הקודש'!

הערות ומראי מקומות

א. ז"ל שם: לב טהור ברא לי וכו' (תהלים נ"א). כי מה שמדברים בינו לבין קונו, הוא בחינת רוח הקדש. ודוד המלך, עליו השלום, שהיה מעלתו גדולה מאד, יסד מזה ספר תהלים. וכן כל אחד לפי בחינתו הוא בחינת רוח הקדש, כמו שקתוב (תהלים כ"ז): "לך אומר לבי", כמו שפרש רש"י: 'לך - בשבילך ובשליחותך', "אמר לי לבי". שכל הדברים שהלב אומר, הם דברי השם יתברך ממנו, והוא בחינת רוח הקדש...

ברגע שאדם חפץ לשפוך שיחו לפני השי"ת, תכף שולחים לו דיבורים. הרבי אומר שהדיבורים שנשלחים אליו מן השמים הם הם בחינת 'רוח הקודש'!

אשר על כן על האדם לבקש מהשי"ת שישלח לו דיבורים, ועליו לדעת שהדיבורים שיוצאים מפיו - לא יצאו פיו מחמת שהכין עצמו לדבר תחילה, אלא הם 'בחינת רוח הקודש'!

"ודוד המלך ע"ה שהיה מעלתו גדולה מאד, יסד מזה ספר תהילים", מאותם דיבורים שדוד המלך ע"ה דיבר לפני השי"ת נתחבר ספר תהילים; ספר תהילים נתחבר מאותם דיבורים שדוד המלך ע"ה שח 'בינו לבין קונו' שהם כולם היו 'רוח הקודש'!

"וכן כל אחד לפי בחינתו הוא בחינת רוח הקודש", מכאן למדים ש'רוח הקודש' הוא דבר שאין לו גבול, ישנם חילוקים בין בני אדם ברוח הקודש לו הם זוכים. למשל, כלפי 'גילוי אליהו' מובא בזוהר הקדוש, שגם בין אותם שזכו לגילוי אליהו ישנם חילוקים, אליהו הנביא לא מתגלה לכולם בצורה שווה. ה'תנאים' זכו לגילוי אליהו, ה'נביאים' זכו לגילוי אליהו, ה'אמוראים', 'רבנן סבוראי', 'ראשונים', 'אחרונים', אולם אליהו לא מתגלה לכולם באותה צורה, יש ניצוץ של אליהו, וכן נוהג הדבר אצל כל אחד!

כך גם לעניינו, אמנם הרבי אומר שהדיבורים שמשיחים בינו לבין קונו הם בחינת רוח הקודש, אולם ישנם חילוקים בין אחד לשני. "דוד המלך" דיבר כאלו דיבורים להשי"ת שהם היו 'רוח הקודש ממש', רוח הקודש עליונה.

אמנם הדיבורים שכל אחד שח לפניו יתברך הם בחינת רוח הקודש, אולם בכל זאת ישנם חילוקים ברוח הקודש. אך עלינו לדעת שאפילו אחד שדיבוריו הם רק 'ריח דריח' של רוח הקודש, גם הם טובים וחשובים מאד!

ה פרישת בהר – בחוקתי תשל"ד

אולם להטעות עצמנו שיש לנו 'רוח הקודש' כמו שהיה לדוד המלך? ! נכון שהדיבור שיוצא מפי הוא דיבור קדוש, הוא נשלח אליי מן השמים, אך אעפ"כ ישנם הבדלים, ישנם הבדלים בין אחד לשני !

דוד המלך, כל צרה שהתרגשה עליו, תכף ומיד הוא חיבר מזה 'פרק תהילים' ! תכף השיח את אשר על ליבו להשי"ת, כבר נכתב מזה פרק תהילים.

זהו 'ספר התהילים' שדוד המלך השאיר אחריו לדורי דורות, אשר שכל דיבור ודיבור הכתוב בו הוא "רוח הקודש ממש" ! ואכן רואים כיצד חז"ל בנו מהלכים שלימים ממילה אחת שבספר תהילים, דיבוריו היו רוח הקודש ממש !

ברם, יש גם 'בחינה', רואים באמת שהלשון בו נוקט הרבי הוא: "בחינת רוח הקודש", בחינה של רוח הקודש, "כל אחד כפי בחינתו", כל אחד לפי בחינתו דיבוריו הם בחינת רוח הקודש, כל אחד לפי בחינתו !

אה, אבל כל אחד צריך להחיות עצמו, אפילו במדרגה שבה הוא אוחד כעת, עצם הדבר שדיבוריו הם בחינת רוח הקודש, זה בעצמו דבר גדול מאד, זה לבד דבר גדול וחשוב מאד !

כמו שכתוב: לך אמר לבי, כמו שפרש רש"י: 'לך – בשבילך ובשליחותך', "אמר לי לבי". כל מה שהלב אומר לי, זה "בשבילך", בשליחות ממך !

הלב הוא שליחו של השי"ת, הוא זה שמביא אליי את הדיבורים, 'לך – בשבילך ובשליחותך', "אמר לי לבי". שכל הדברים שהלב אומר, הם דברי השם יתברך ממש" ! הלב משמש כשליח !

”והוא בחינת רוח הקודש”, הלב הוא שליחו של השם יתברך להכניס דיבורים בפי למען אוכל להשיח את אשר בלבי לפניו יתברך!

ברחנא המלכא

ממשיך הרבי ואמר: ”וצריך לחדש תמיד” דבר זה דורש התחדשות בכל עת, ”לבקש בכל פעם בתחנונים ודברי ריצויים חדשים”², צריך לבקש מהשם יתברך שנזכה בכל פעם ל’דיבורים חדשים’, ’פיוסים חדשים’; אמנם אחד שיש לו תמיד ’דיבורים קבועים’ – פחות או יותר אלו הדיבורים עליהם הוא חוזר שוב ושוב, זהו גם טוב! אולם השם יתברך חפץ שנדבר אליו בכל פעם ”דיבורים חדשים”!

אדם ’שחפץ ומשתוקק’ לזכות לכך – הרבי אומר הרי שהקדוש ברוך הוא שולח לו דיבורים מלמעלה – הרי שאם הוא יחפוץ לדבר ’דיבורים חדשים’, ישלחו לו מן השמים ’דיבורים חדשים’!

אמנם ישנם כאלו שמסתפקים בדיבורים קבועים אותם הם מדברים לפניו יתברך, וכשחולפת לה ה’שעה’ הוא חושבים בלבם: זהו, כבר יצאתי ידי חובה... אולם אדם שחפץ ’להתחדש’, אזי שולח לו הקב”ה דיבורים חדשים!

הערות ומראי מקומות

ב. ז”ל שם: ... וצריך לחדש תמיד, לבקש בכל פעם בתחנונים ודברי ריצויים חדשים. ולזכות לזה, צריך טהרת הלב, וטהרת הלב הוא, על-ידי שמתלהב וכווער לבו להשם יתברך, על-ידי-זה נטהר הלב. פי נגד שנתלהב ונבער לעברה או לתאנה רעה ח”ו, שמוזה נטמא לבו, נגד זה צריך שיתלהב ויבער לבו להשם יתברך, ועל ידי זה יטהר לבו, כמו שכתוב (במדבר ל”א): ”כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש”. וכפיש לו טהרת הלב, אזי זוכה לדבר בכל פעם דבורים חדשים, שהוא בחינת רוח-הקדש: וזהו לב טהור ברא לי אלקים, אזי ורוח נכון חדש בקרבי, שיזכה לחדש דבורים חדשים, שהם בחינת רוח-הקדש כנ”ל...

פרשת בהר – בחוקתי תשל"ד

וכשזוכים לדיבורים חדשים, הרי ש'ההתעוררות' לה זוכים שונה בתכלית, זהו 'דיבור חדש' ! אתמול הוא לא דיבר את הדיבור הזה, זהו דיבור חדש !

הזוהר הקדוש מכנה את דוד המלך "בדחנא דמלכא"¹ ! הוא היה הבדחן של השי"ת ! מה הפירוש 'בדחן' ? הגמרא בתענית² מספרת על הני 'תרי בדחנא' שהיו מזומנים לעולם הבא ; הזוהר הק' מכנהו בשם "בדחנא", דוד המלך היה כמו "מליץ", המליץ של הקיסר שמדבר בלשון מליצה³, דיבוריו מתובלים בדברי בדחנות⁴.

אומר הזוהר הק' שדוד המלך היה כזה מין 'בדחנא דמלכא', שאפילו בשעת חטא הוא דיבר כמו בדחנא דמלכא ! הוא אמר לקב"ה: "למען תצדק בדבריך" – אמנם הייתי יכול לעמוד בנסיון, אולם אז לא היית נשאר צודק, שהרי אמרת שאני לא אעמוד בנסיון" !

הערות ומראי מקומות

ג. זוה"ק פרשת משפטים דף ק"ז ע"א, ע"י ליקוטי הלכות נפילת אפים ד' אות ו'.

ד. ע"י מס' תענית דף כ"ב ע"א, ע"י שיחות הר"ן אות מ"ג.

ה. ע"י סיפורי מעשיות – מעשה י"ב, מהבעל תפלה.

ו. ע"י ליקוטי הלכות הל' תפלה ד' אות ז' (המיוסד על ענין המעשה מהבעל תפלה הנ"ל): וְהִנֵּה עֲנִיָּן זֶה שֶׁל מַעֲלַת הַמְּלִיצָה הוּא נִצְרָךְ מְאֹד לְכָל אָדָם הַחֹפֵץ חַיִּים אֱמֵתִיִּים וְנִצְחִיִּים, הַרוֹצֵה לְגִשֵׁת אֶל הַקֹּדֶשׁ, לִילָךְ בְּדַרְכֵי ה' לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, אֲשֶׁר הַעֲצָה הַכֹּלְלִית שֶׁהוּא יִסּוֹד כָּל הַעֲצוֹת הוּא הַהִתְבּוֹדָדוּת וְהַשִּׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנּוֹ, כַּמְבֹאָר אֲצִלְנוּ כַּמָּה פְּעָמִים, דְּהִינּוּ שִׁירָגִיל עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם לִילָךְ לְמָקוֹם מִיחָד לְהִתְבּוֹדֵד שֵׁם וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וּלְהַרְבּוֹת בְּטַעֲנוֹת וְהַפְּצוֹת וְהַפְּצוֹת וּבִקְשׁוֹת וּפְיוּסִים בְּלִשׁוֹן שְׂמֵדָבְרִים בּוֹ, שִׁיעֲזָרְהוּ הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ וַיִּזְכְּהוּ לְשׁוֹב מִמַּעֲשָׂיו הָרָעִים, וְלִהְיוֹת אֵלָיו יִתְבַּרַךְ וְכוּ', וּלְעֲנִיָּן זֶה הוּא דָבָר גְּדוֹל עֲנִיָּן הַמְּלִיצָה ... כִּי כָּל זֶה נִמְשָׁךְ בְּשֵׁרֶשׁוֹ מִבְּחִינַת מְלִיצָה הַעֲלִיּוֹנָה שְׂמֵשׁ יִסֹּד דּוֹד הַמֶּלֶךְ ע"ה סֵפֶר תְּהִלִּים בְּרוּחַ קֹדֶשׁוֹ שֶׁזָּכָה עַל-יְדֵי רוּחַ קֹדֶשׁוֹ לְמְלִיצָה דְּקֹדֶשׁהּ בְּאֵמֶת עַד שֶׁזָּכָה שְׂסַפְרוּ הַקֹּדֶשׁ סֵפֶר תְּהִלִּים כְּלוּל מִכָּל לְשׁוֹנוֹת הַמְּלִיצָה הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-כֵּן בְּאֵמֶת יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוֹל לְעוֹרֵר לֵב הָאָדָם וּלְעוֹרֵר רַחֲמִים הַעֲלִיּוֹנִים כְּשֶׁאֹמְרִים אוֹתוֹ בְּכֹנֶנֶת הַלֵּב וּלְקַרֵּב אֶת הָאָדָם לְהֵשֵׁם יִתְבַּרַךְ...

הזהר הק' אומר בזה הלשון: "דוד היה בדחן המלך, ואף על גב שהיה בצער, כיון שהיה לפני המלך, שב לבדחנותו כמו שהיה כדי לבדח את המלך". "למען תצדק בדבריך" – כדי שאתה תשאר צודק! אמנם הייתי יכול לעמוד בנסיון, אולם אז לא היית נשאר צודק, לכן הוכחתי זאת שאכן אתה צודק!" אומר הזהר הק' שאפילו בשעה שהוא הודה על חטאיו, הוא דיבר כמו בדחנא דמלכא!

השם יתברך רוצה שנדבר אליו דיבורים חדשים! ועלינו לזכור את דברי הרבי לעיל שהדיבורים הם רוח הקודש – מלמעלה שולחים לו לאדם דיבורים! אלא מאי? הדבר תלוי באתערותא דלתתא שלי, אם 'אחפוץ ואשתוקק' לכך, ישלחו לי מלמעלה דיבורים חדשים, אולם אם ארצה להסתפק באותם דיבורים שדיברתי אתמול ולפני שלש שנים, אזי "הנה לך, קח את שלך, דבר!".

אמנם אדם שאומר "אלף פעמים רבוננו של עולם" זהו גם כן טוב! אך מי שחפץ באמת לדבר בכל פעם 'דיבורים חדשים' – "וצריך לחדש", לחדש תמיד בכל פעם, אזי מסייעים לו מלמעלה ושולחים לו דיבורים חדשים!

אותו דבר הוא בתפילת 'שמונה עשרה', אדם שאומר את המילים "השיבנו אבינו לתורתך" והוא חפץ לדבר דיבורים חדשים, הוא חפץ בהתחדשות, אזי הוא זוכה להרגיש התחדשות, הוא מרגיש שזוהי תפילה חדשה, "השיבנו אבינו לתורתך!", אולם אם הוא לא חפץ בכך, לא נותנים לו להרגיש זאת! כפי רצונו של אדם – כך מסייעו הקב"ה! אם הוא חפץ באמת.

ט פרישת בהר – בחוקתי תשל"ד

אלא מאי? הרבי אומר שהקב"ה חפץ ב'בטוחות' – עליי להוכיח שרצוני הוא אמתי וכנה. אמנם אני אומר ש"אני רוצה", אני רוצה, זהו, אולם במה יידע השי"ת שאתה אכן רוצה? הקב"ה חפץ לראות שאתה רוצה באמת! שאתה חפץ באמת להתפלל תמיד בהתחדשות, לומר את הברכות תמיד בהתחדשות, הקב"ה חפץ לראות שהאדם חפץ באמת!

וכשאדם מוכיח שהוא באמת רוצה – אזי הקב"ה שהוא 'מקור האמת' שולח לו 'התחדשות', דיבורים חדשים לשפוך שיחו לפני השי"ת, דיבורים שלא דיברת אתמול, דיבורים חדשים!

כבולעו כך פולטו

"ולזכות לזה, צריך טהרת הלב", כלומר, כדי לזכות לדבר תמיד דיבורים חדשים לפני השי"ת – צריך טהרת הלב, לב טהור! הרי אנחנו מבקשים מהשי"ת "וטהר לבנו", וכדי לזכות לטהרת הלב אומר הרבי: "הוא על ידי שמתלהב ובווער להשם יתברך". הדבר דומה לאדם שחפץ לנקות כלי מתכת, שתחילה עליו ללבן את הכלי ולהעבירו באש – האש מלבנת את הכלי, ומנקה אותו! תחילה היה הכלי מלוכלך ואסור לשימוש, אולם לאחר ליבון הכלי באש, הכלי התנקה ומותר לשימוש!

כך גם לעניינו, הלב צריך להיטהר, ולזכות לטהרת הלב צריך התלהבות, ה'התלהבות' היא כמין 'ליבון', הברען וההתלהבות הם המלבנים את הלב! מדוע הלב לא נקי? בגלל שהוא מונח בשטויות והבלים, ה'תאוות ליבו' עדיין תקועים בלב וגורמים שהלב לא יהיה נקי! הלב צריך לעבור ליבון וזוהי הדרך בה מלבנים אותו!

הערות ומראי מקומות

אומר הרבי: על ידי שמתלהב ובווער לבו להשם יתברך", כשהלב בווער להשם יתברך, "על ידי זה נטהר הלב", הלב מתנקה.

"כי נגד זה שנתלהב ונבער לעבירה או לתאוה רעה ח"ו, שמזה נטמא לבו, נגד זה צריך שיתלהב ויבער לבו להשם יתברך". בהלכה יש כלל: "כבולעו כך פולטו", אם הבליעה הייתה על ידי קדירה מלאה במים – "הגעלה" מספיקה כדי להכשירו. אולם אם הבליעה הייתה על ידי דבר יבש – צריך הכלי לעבור "ליבון".

וכך גם לעניינו; על ידי מה נטמטם ונעכר ליבי? על ידי שליבי 'בער' לתאוות רעות! אם כן, גם הניקוי צריך להיעשות על ידי 'הבערה'! שהרי "כבולעו כך פולטו"; כשם שהשטויות וההבלים נבלעו בלבך על ידי חמימות, כך גם הטהרה וההזדכות מהם צריכה להיות על ידי חמימות! ולשם כך צריך האדם "התלהבות הלב"!

בתורה זו אומר זאת הרבי במפורש: "כי נגד שנתלהב ונבער לעבירה או לתאוה רעה ח"ו, שמזה נטמא לבו, נגד זה צריך שיתלהב ויבער לבו להשם יתברך", בדיוק כמו הכלל של "כבולעו כך פולטו"; באותו אופן בו הייתה הבליעה – באותו אופן צריכה להיות הפליטה!

באופן בו הבליעה הייתה על ידי 'חמימות', אך ההגעלה נעשתה ב'מים קרים' – באופן זה ההגעלה לא תועיל, וזאת משום שהבליעה הייתה על ידי 'חמימות', ולכן ההגעלה צריכה גם היא להיות על ידי 'חמימות'! אוי אוי אוי, ליבון, ליבון! "נגד זה צריך שיתלהב ויבער לבו להשם יתברך!".

"ועל ידי זה יטהר לבו, כמו שכתוב 'כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש'", זהו פירוש הפסוק, מפסוק זה לומדת הגמרא את הכלל "כבולעו כך פולטו", "כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש", הכלי צריך לעבור ליבון!

פרישת בהר – בחוקתי תשל"ד

באופן בו הבליעה הייתה על ידי 'מים' או 'תבשיל' – מספיק שההגעה תהיה על ידי 'מים'. אולם באופן בו הבליעה הייתה על ידי 'אש', רק אש, צלי, שיפור – שם 'הגעה' לא תועיל, באופן כזה הכלי צריך לעבור 'ליבון' – אש!

הרי כל אחד יודע כנפשו גודל חמימות היצר שבוער בו, הרי כל אחד יודע זאת, כנגד זה עליו גם לדעת כמה הוא צריך להבעיר את לבו להשם יתברך, ולחמם ליבו כדיבורים!

בתורה כ' "ט' תיקונים" אומר הרבי: "ועל ידי תפילתו נכמרו רחמי השם יתברך עליו" והשם יתברך ממשיך לו "דיבורים חמים כגחלי אש!". משם נראה שהפירוש הוא: אני צריך לדבר דיבורים חמים – דיבורים קרים לא יעזרו לי, אני צריך לדבר דיבורים חמים, אני צריך להבעיר ולהלהיב את ליבי, וכל זמן שאיני זוכה לדבר דיבורים חמים, עלי להמשיך ולדבר, עד שיתקיים בי "נכמרו רחמי השם יתברך עליו" וימשיך עלי דיבורים חמים!

הקב"ה הרי יודע שהאדם צריך דיבורים חמים, ושהוא עדיין לא זכה להם, אולם אם הוא מתעקש וממשיך לדבר ולדבר, נותנים לו במתנה דיבורים חמים! "נכמרו רחמי השם יתברך עליו"! הקב"ה ממשיך עליו דיבורים חמים! – כך אומר הרבי בתורה כ' "ט' תיקונים".

אה, הרבי אומר שם בסעיף ב': "צריך מתחילה להמשיך לעצמו דיבורים חמים כגחלי אש", והרבי ממשיך ואומר: "וצריך לשפוך שיחו בתפילה לפני השם יתברך", באיזה אופן שהוא: "ועל ידי תפלתו נכמרו רחמי השם עליו, ונפתח לב העליון! וכבר מזמינים לו דיבורים חמים!

הערות ומראי מקומות

ט. עי' ליקוטי מוהר"ן תו' כ' אות ב': ומי שרוצה להמשיך באורי התורה, צריך מתחלה להמשיך לעצמו דיבורים חמים כגחלי-אש כנ"ל, והדבור נמשך מלב העליון, בחינת "צור לכבי". וצריך לשפוך שיחו בתפילה לפני השם יתברך, ועל-ידי תפלתו נכמרו רחמי השם יתברך עליו, ונפתח לב העליון וכו'.

בתורה זו יש הוכחה מפורשת שאדם צריך שיהיו לו "דיבורים חמים כגחלי אש", וכל זמן שהוא עדיין לא זכה להם, עליו לדבר ולדבר - או אז יראה השם יתברך שהוא מוכרח לדיבורים חמים, וייתן לו במתנה דיבורים חמים, נכמרו רחמי השם יתברך עליו - נותנים לו דיבורים חמים !

וכל זה בתנאי שהאדם 'עקשן' בדיבורים! "דיבורים חמים" ממש כמו שעושים ליבון, מלבנים את הלב עד שהוא מתנקה. כשהלב נקי אזי האדם זוכה ל"התלהבות בחינת רוח הקודש!".

אכלה טינא באוסיה

לכל הצדיקים היה 'רוח הקודש', היה להם 'טהרת הלב', ליבם היה זך ונקי, לב טהור! הרבי אומר שע"י טהרת הלב זוכים לדיבורים חדים ו'לכחינת רוח הקודש'!

הקדוש ברוך הוא מעניק "מתנות!". הרבי אומר בתורה ד': וזה שאנו רואים, שלפעמים נתלהב אדם בתוך התפילה ואמר כמה תיבות בהתלהבות גדול, זה בחמלת ה' עליו, שנפתח לו אור אין סוף והאיר לו!".

"בחמלת השם עליו", שלא נטעה לחשוב שזכינו לכך בזכות עצמנו - אלא בחמלת השם עליו! "שנפתח לו אור אין סוף!" האירו לו משמים: "וכשרואה אדם ההתנוצצות הזאת, אף-על-גב דאיהו לא חזי מזליה

הערות ומראי מקומות

י. ליקוטי מוהר"ן תו' ד' אות ט': וְזֶה שְׁאֵנוּ רֹאִים, שְׁלִפְעָמִים נִתְלַהֵב אָדָם בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה וְאוֹמֵר כְּמָה תִּבּוֹת בְּהַתְּלַהֲבוֹת גְּדוֹל, זֶה בְּחִמְלַת ה' עָלָיו, שְׁנִפְתַּח לוֹ אֹר אֵין סוּף וְהֵאִיר לוֹ. וְכִשְׂרוֹאָה אָדָם הַהִתְנוֹצְצוֹת הַזֹּאת, אֵף-עַל-גַּב דְּאִיהוּ לֹא חֲזִי מְזֻלִּיה חֲזִי, תִּכְף נִתְלַהֵב נְשִׁמְתוֹ לְדַבְּקוֹת גְּדוֹל, לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּאוֹר אֵין סוּף וְכוּ'.

פרשת בהר – בחוקתי תשל"ד יג

חזי, תכף נתלהב נשמתו לדבקות גדול, לדבק את עצמו באור אין סוף, וכשיעור התגלות אין סוף, לפי מנין התבות שנפתחו והתנוצצו, כל אלו התבות אומר בדבקות גדול ובמסירת נפשו ובביטול כוחותיו.

השם יתברך העניק לו זאת במתנה – 'בחמלת השם'!

כאן בהתחלה (באמצע תורה ד') מפרש הרבי כך, אך בסוף, בפירוש 'רבה בר בר חנה מפרש הרבי אחרת: "כשהאדם נתעורר "ושרץ" מבלבלו בתפילתו", הרבי לא מזכיר זאת לפני כן, רק כאן כשהרבי מפרש את דברי רבה בר בר חנה, אומר הרבי: "אכלה טינא באוסייה", שנתערב "שרץ קטן בנחיריו", נחיריו הכוונה תפילה, נתערב "טומאה בתפילתו" שהוא "שרץ קטן"א.

נכנס שרץ קטן בתפילתו ולא הניח לו להתפלל: "ולא היה יכול איש הישראלי הזה לעבוד עבודתו תמה. מה עשה האיש הזה? עשה שלש בחינות הנ"ל, הינו התקשרות להצדיק ונתינת הצדקה ווידוי דברים!".

נכנס "שרץ קטן באוסייה", הכוונה לתפילה, "מה עשה האיש הזה?" עשה שלש בחינות הנ"ל: ראית פני הצדיק – התקרבות, נתינת הצדקה, ווידוי דברים! הכל התחיל מזה ש"שרץ קטן" בלב תפילתו!

השרץ קטן הזה מגיע לכל אחד, אלא שאותו זה בלב, השרץ בלב תפילתו! היו לו בלבולים מהשרץ, הוא אינו מסוגל לסבול את השרץ קטן!

הערות ומראי מקומות

יא. שם בסוף התו': וְזֶה פִּירוּשׁ אֲמַר רַבָּה בְּרַב בְּרַחְמֵי, זִימְנָא חֲדָא הוּא קְאָזְלִינָן בְּסַפִּינְתָא, וְחֲזִינָן הוּא פּוּרָא דִּיתְבָּא לִיה אֲכֵלָה טִינָא בְּאוּסִיָּה וְכוּ', (ר'שב"ם: פּוּרָא – דַּג. אֲכֵלָה טִינָא – שָׂרֵץ קָטָן. בְּאוּסִיָּה – בְּנַחֲרֵי שֶׁל דַּג נִכְנָס הַשָּׂרֵץ) וְכוּ', פִּירוּשׁ וְכוּ', דִּיתְבִּי לִיה אֲכֵלָה טִינָא בְּנַחֲרֵי – זֶה בְּחִינַת תְּפִלְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וַיִּתְהַלְּטִי אֲחֻטָּם לָךְ". שְׁנַתְעַרְב שָׂרֵץ, הֵינּוּ טְמֵאָה בְּתַפְלָתוֹ וְעִבְדוֹתוֹ וּבִלְבָל אוֹתוֹ, וְלֹא הָיָה יָכוֹל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הַזֶּה לַעֲבֹד עֲבוֹדָתוֹ תְּמָה. מָה עָשָׂה הָאִישׁ הַזֶּה? עָשָׂה שְׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת הַנ"ל, הֵינּוּ הַתְּקַשְׁרוֹת לְהַצְדִּיק וְנִתְיַנֵּת הַצְּדָקָה ווִידוּי דְּבָרִים וְכוּ'.

יד טעם זקנים

'שרץ קטן' אומר הרבי זו לא טומאה גדולה - שרץ קטן! אולם אף על פי כן זו טומאה - מה עשה האיש הזה?!".

לכל אחד יש בלבולים, אולם הם לא מבלבלים אותו עד כדי כך שהוא ילך ויתאמץ כל כך הרבה בשביל זה, להשקיע כוחות, "מה עשה האיש הזה!", איי איי איי.

וודאי, צריך לעשות 'וידוי דברים', להתוודות לפני השם יתברך על כך שהוא לא יכול להתפלל! להשיח ולספר כל אשר על ליבו לפני השם יתברך, שהוא לא מצליח להתפלל, צריך לספר הכל להשם יתברך; "בברכה הזו נכנס לי בלבול כזה", הכל כאשר לכל. "אשפוך לפניו שיחי!" הקב"ה רווה נחת רוח גדולה מאד מאדם שמשיח לפניו את כל אשר על ליבו!

כשהוא יעשה כך כבר יהיו לו גם דיבורים לדבר להשי"ת - כשהוא יספר את כל אשר על ליבו כבר יהיו לו דיבורים!

אדם שמשיח את ליבו באופן כללי - זה נקרא "בכלל". אולם אדם שמשיח את ליבו "בפרט" ומדבר עם השם יתברך על כל פרט ופרט - זה נקרא "בפרט!".

תפילה מסוגל לזכרון

(ר' יוחנן גלנט: כיצד יכול אדם לזכור כל פרט בשעה שהוא מתבודד לפני קונו?) הקב"ה מרחם עליו ושולח לו זכרון! בנוסף לכך: "תפילה מסוגל לזכרון", בנוסף לכך מעניקים לו גם 'זכרון' מתנה מהשם יתברך!

הערות ומראי מקומות

יב. עי' ליקוטי מוהר"ן תו' ז' בסופו.

אדם שעמל ומתייגע, אזי משמים רואים מה הם צרכיו, וכל מה שחסר לו הוא מקבל במתנה! אם הוא צריך 'דיבורים חמים' – נותנים לו מתנה דיבורים חמים! הוא צריך 'זכרון' – נותנים לו מתנה זכרון! ברם, כל זה בתנאי שהוא חפץ באמת, הוא חפץ לשוב להשם יתברך ולהתנער מכל הבלי עולם הזה. כשהוא מתעקש לדבר ולדבר, אזי מעניקים לו מתנות משמים!

ברם, משמים לא מעניקים מתנות לאדם כי אם אחרי שמנסים ובוחנים האם רצונו אמתי וכנה! הרבי אומר שעיקר החשיבות בעולם העליון הוא 'מידת האמת'! בלבד שיתכוון באמת: באיזה מדריגה נמוכה שהוא! "אפילו אם הוא כמו שהוא, אם הוא מתכוון באמת, אזי מסייעים לו משמים, מסייעים לו משמים!

עלינו לבקש מהשם יתברך שיזכנו שכל מעשנו יהיו ב'אמת'; תורה; תפילה; מצוות ומעשים טובים – שהכל ייעשה באמת.

אדם שחפץ באמת וחותר להגיע אליה ומשמים רואים שהוא זקוק לדבר מסוים, אזי מעניקים לו מתנה והוא מקבל זיכרון – בשעה שהוא מתבודד מזכירים לו משמים: הרי דבר זה חסר לך, ודבר זה חסר לך!

"כל דבר אשר יבוא באש" אומר הרבי – "תעבירו באש", דבר שנכנס בחמימות, תאוות שנכנסו ללבך בתבערת אש – גם הוצאתם תהיה על ידי אש!

וכשאדם זוכה לטהרת הלב, בכך הוא זוכה "לדבר בכל פעם דיבורים חדשים", יש לו כבר דיבורים חדשים "שהוא בחינת רוח הקודש".

“זוהי בחינת לב טהור ברא לי אלוקים”, ברא לי – תן לי לב טהור,
 “אזי ורוח נכון חדש בקרבי”, והאדם זוכה “לדבר דיבורים חדשים שהם
 בחינת רוח הקודש!”.¹

הקדוש ברוך הוא חפץ שהאדם ישיח לפניו את כל אשר על ליבו, כל אשר
 בלבבו, כמו ששיחים לפני ידיד טוב אמת²!

גם עניין ההתבודדות צריך ביאור, מה הכוונה 'התבודדות'? 'התבודדות'
 פירושו, לספר הכל לפניו יתברך! כל מה שמבלבל את האדם, אותם דברים
 שאסור לספר לאף אדם אחר; "אשרי נשוי פשע כסוי חטאה"³, חטאים אסור
 לספר לאדם אחר, אדם שמספר לאחרים את חטאיו נקרא 'חצוף'. אולם לפני
 השם יתברך צריך לספר כל אשר בלבו, הכל! כל הבלבולים! זוהי התבודדות
 ראויה ונכונה!

וכן יבקש מהשם יתברך שיותר לא ישוב לאיוולתו, זה נקרא התבודדות!
 "לפרש לפניו כל לבו"⁴!

(השואל: צריך לחזור ולדבר עם השם יתברך דברים שכבר דיבר עליהם בעבר?) מובא בספרים:
 למשל ביום כיפור – אדם שיודע בוודאות, שפגם מסוים שהתוודה עליו בשנה
 שעברה, השנה הוא לא עשה אותו שוב, אדם כזה פטור מלהתוודות על פגם

הערות ומראי מקומות

יד. עי' כוכבי אור – אנשי מוהר"ן אות ד'.

טו. עי' ברכות דף ל"ד ע"ב.

טז. עי' ליקוטי מוהר"ן תניינא תו' כ"ה; ... וְאֵת כָּל אֲשֶׁר עִם לִבּוֹ יְשִׁיחַ וְיִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ, הֵן חֲרָטָה
 וְהַשׁוּבָה עַל הָעֵבֶר, וְהֵן בְּקִשְׁתַּת תַּחֲנוּנִים לְזָכוֹת לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרַךְ מֵהַיּוֹם וְלֵהֲלָאָה בְּאֵמֶת, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה
 כָּל חֵד לְפָנֵים דְּרַגְגָּה...

פרשת בהר – בחוקתי תשל"ד יז

זה"י! אולם אם הוא לא בטוח בעצמו, עליו להתוודות שנית, שהרי הוא לא יודע בוודאות שהוא נקי מאותו פגם!

(אחד הנוכחים: אף על פי כן כתוב בספרים שמותר לאדם להתוודות שנית¹) כן כן, כתוב שמותר. אולם אפילו לשיטת האוסרים, אם אדם לא יודע בוודאות שהוא נקי מפגם מסוים, וודאי שמותר לו להתוודות שנית!

הרי אנו מדברים מ'ראיה', 'מחשבה', 'דיבור', געוואלד! על דברים אלו וודאי שמותר להתוודות שוב ושוב, געוואלד, הרי אנחנו אומרים בתפילה: "על חטא שחטאנו לפניך בעיניי רמות", הנוסח של "על חטא" שווה בין כולם: "על חטא שחטאנו לפניך בעיניי רמות".

נשאלת השאלה: אם השנה לא פגמתי בעיניי, כיצד אוכל לומר בתפילה "על חטא שחטאנו לפניך בעיניי רמות"?! התירוץ הוא: שיש לנו מה להתוודות ולומר "על חטא שחטאנו לפניך בעיניי רמות, בעזות מצח"; העזנו פנינו נגד השם יתברך! (שעניין זה כללי ונוגע לכל אחד כפי מדרגתו).

(אחד הנוכחים: הרבי מדבר מ"תשובה על תשובה", כל פעם שאומרים "חטאתי עויתי פשעתי", צריך לחזור ולהתוודות שוב) לא, הכוונה היא כפשוטו "עיניי רמות", "עיניי רמות" כפשוטו, "עיניי רמות", "עזות מצח", העזנו פנים נגד השם יתברך!

זהו דבר שמצריך לימוד, עניין ההתבודדות צריך ביאור ופירוש, כיצד מדברים לפני השם יתברך?! כיצד משיחים את הלב לפני השם יתברך?!

הערות ומראי מקומות

יז. מס' יומא דף פ"ו ע"ב.

יח. עי' שו"ע או"ח סי' תר"ז ס"ד.

קובע מקום לתפלתו

(ר' משה בינשטוק: האם יש עניין בשעת התבודדות לעמוד או לשבת דווקא במקום אחד?) מה פתאום?! לעמוד?! הרי כתוב: "וישב דוד לפני ה'ט", דוד המלך התיישב לפני השם יתברך!

(רמ"ב: ישנם אומרים שלא ראוי להסתובב בשעת התבודדות?) טוב נו, הקשב, העניין הוא כך, כל אחד שיעשה איך שנוח וטוב לו, אחד שנוח לו ללכת שילך, אחד שנוח לו לשבת שיישב!

אין בזה כללים, העיקר שיהיה לו נוח וטוב! שיהיה לו כמה שיותר קל ונוח לעשות את שמוטל עליו! לעמוד?! היכן כתוב שצריך לעמוד בהתבודדות?! באמירת 'ברוך שאמר' יש חיוב לעמוד; ב'ויברך דוד' יש חיוב לעמוד; ב'אז ישיר' יש חיוב לעמוד; בתפילת 'שמונה עשרה' יש חיוב לעמוד; ב'ישתבח' ב'והוא רחום' שם כתוב שצריך לעמוד, אולם בשאר חלקי התפילה היכן שאין חיוב לעמוד, מותר לשבת!

אם הישיבה בשעת ההתבודדות מוסיפה לי ל'שוב הדעת', וודאי שכדאי לי לשבת!

(רמ"ב: ישנם אומרים שאדם שיוצא חוץ לשוב ואין לו שם ישוב הדעת, עדיף שלא ילך ושיערוך התבודדות בבית!?) אי אפשר לומר לאחרים דעות! אתמול למדנו בגמרא מעניין לימוד תורה בסוכה; באופן רגיל צריך ללמוד בסוכה, למעט אדם שחפץ 'לעיין' בלימודו והישיבה בסוכה מקשה עליו, שאז מותר לו ללמוד בבית, "בר ממטלתא", אם הוא מרגיש שבסוכה קשה לו לעיין לעומק, שילמד בר

הערות ומראי מקומות

ט פרישת בהר – בחוקתי תשל"ד

ממטללתא²! ולא משנה אם הסיבה היא מחמת ה'קור' שבסוכה, או מחמת שהספרים הדרושים לו אינם נמצאים בסוכה!

מכאן רואים שחז"ל הורו לנו בדיוק מה לעשות – חז"ל לא באו להכביד עלינו, אדרבה, איך שיותר טוב לך בעבודת השם, כך תעשה, איזו עצה שיותר מועילה לך, אותה תעשה, חוץ מעבירות, לא לזוז מסעיף שולחן ערוך³!

(חסר קצת, נראה שמדברים מהסכנה לילך יחידי מחוץ לישוב) – אדם שמתהלך ללא 'תורה', השכינה לא שורה עמו, הוא שרוי בסכנה! אולם אם הוא לומד תורה, אזי השכינה שורה עמו והוא כבר לא יחידי!

(רמ"ב: הרב מטשעהרין בספרו 'דרך חסידים' מביא בשם הבעל שם טוב שאדם לא ילך להתבודד לבדו, אלא אם יש אדם נוסף שהולך עמו, אך מספריו של הרבי ישנה משמעות הפוכה – כמה שיותר 'יחידי' יותר טוב⁴) משם אין ראייה שזוהי כוונתו, יכול להיות שכוונתו היא שילכו שנים יחד, ויפרדו בהמשך הדרך, זה לצד זה וזה לצד זה!

(רמ"ב: הנהגתו של ר' אברהם בן ר' נחמן מעידה שהוא חיפש להיות כמה שיותר לבד) הוא הרי היה כל השבוע לבדו, הוא יצא מביתו במוצאי שבת וחזר בערב שבת, במשך כל ימות השבוע לא היה בסביבת בני אדם – כל השבוע! שם הוא בוודאי היה יחידי לבדו, והוא הרי ידע מכך, אלא שהוא דאג לכך שלא ישהה לבדו, הוא כבר דאג לכך שלא יהיה 'יחידי'.

הערות ומראי מקומות

כ. עי' סוכה דף כ"ח ע"ב.

כא. עי' שיחות הר"ן אות רס"ט: לענין הבלבולים שמבלבלים את האדם בעבודתו, שלפעמים נדמה שפך הוא צריך לעשות ולהתנהג, ואחר כך נדמה לו שלא כן היה צריך להתנהג רק בדרך אחר וכו', ולפעמים יש להאדם בלבולים גדולים מזה. ענה ואמר: מה צריכין להתבלבל, איך שעושין – עושין ובלבד שלא לעשות רע ח"ו. וויא מען טיט, טיט מען. אביא מעטיט ניט קיין שלעכץ חס ושלום.

כב. עי' ליקוטי מוהר"ן תו' נ"ב.

אכן בתורה ל"ה אומר הרבי לעניין שינה, שבשעת שינה צריכים שמירה והיא – האמונה! לר' אברהם היו כל סוגי השמירות! (היינו כנ"ל, מכיוון שהיה דבוק בכל עת בתורה הק' ועבודת השם) כל השמירות היו ברשותו!

שוב, אינני יודע, אינני יודע מה להשיב לך! זאת אני יודע בבירור, שהוא לא שהה בביתו ושכך הוא נהג במשך שנים – כך הייתה מספרת אחותו של ר' אברהם, במשך שנים הוא יצא מביתו במוצ"ש וחזר בערב שבת!

יכול להיות שהיה איתו מישהו נוסף שגם היה הצנע לכת, אולם אינני יודע לומר בבירור, אני לא אומר בוודאות שכך היה, רק בדרך אפשר, יכול להיות! אם אין דרך אחרת לקיים את מאמר חז"ל שלא ללכת יחידי, רק בפועל ממש, מן הסתם הוא קיים זאת! מן הסתם היה איתו מישהו נוסף, אולי ישנם עצות אחרות, אינני יודע, יכול להיות.

פלטין של אמת

(רמ"ב: מדוע הייתה שמחתו של ר' אברהם בן ר' נחמן כה גדולה כש'עקיבא וועלול^{כב} התקרב לרבי?) שמעתה יהיה לו עם מי לדבר! וועלול היה תלמיד חכם – מעתה יהיה לו עם מי לדבר בעבודת השם!

כשר' אברהם בן ר' נחמן רצה לדבר מהשגותיו, הוא היה בודק לפני כן מי הם הנוכחים, אם היו אלו בחורים, אז הוא לא דיבר! אולם כשראה שיש 'מישהו' ראוי, היה מתחיל לדבר חידושי אורייתא!

(רמ"ב: הוא היה מדבר בעיקר מגדלותו של הרבי?) הוא דיבר, הוא דיבר, היה טוב, זה היה טוב! איננו מדברים משום השגות, רק כמה שיותר מגדלותו של הרבי.

כא פרישת בהר – בחוקתי תשל"ד

אכן צריך לפחד לדבר 'השגות': "כי יעקב בחר לו י-ה ישראל לסגולתו"י!",
אולם לדבר מהרבי – דברים שכתובים במפורש בספרים – איננו מדברים
מהשגות אישיות.

מדבריו של הרבי רואים שהוא אכן מדבר מהשגות שהוא עצמו השיג,
השגות אישיות הם רק: "ישראל – לי ראש", וכמובא בתורה כ"א. אולם
כשמדברים מהרבי, אלו אינם השגות אישיות, וכי אסור לי לדבר מהם? "כי
יעקב" – אומר הרבי, הבחינה של 'יעקב' הקב"ה "בחר לו", אולם "ישראל"
ניתן "לסגולתו, לי – ראש!".

אנו נמצאים ב"פלטין של אמת"י, בפלטין מלא באוצרות יקרים מפז,
בפלטין מלא רפואות יקרות מאד, אלא שאנחנו משתמשים בהם מעט מדי,
באפשרותנו להשתמש בהם יותר! הרפואות הללו גם לא עולים הרבה כסף.
אם רק תתחייב לשלם את חובך – תוכל ללוות כרצונך ולהחזיר מעט מעט,
ילוו לך, ילוו לך!

הערות ומראי מקומות

כד. ע"י ליקוטי מוהר"ן תו' כ"א אות ח': ומי שתורתו בלא הבנה בה שום חדוש, אין לדרש אותה לרבים
... כי אין לדרש אלא דברים המבררים, כמאמר: "אמר לחכמה אחתי את" אם ברור לך הדבר באחותך
ש'היא אסורה לך, אומר, ואם לאו, אל תאמרהו'. וזהו: כי יעקב בחר לו י-ה, כשהיא בבחינת יעקב
בבחינת עבור בלא מחין זאת הלמוד בחר לו הקדוש-ברוך-הוא, בבחינת "ודגלו עלי אהבה", ואין
לדרש אותה לרבים. אבל ישראל לסגולתו; ישראל – אותיות לי ראש, הינו התגלות המחין ... לסגולתו
זאת התורה יכול לדרש אותה לרבים...

כה. ע"י עלים לתרופה מכתב י"ד; מה אמר לך אחי, מעט אתה יודע אשר בלבבי, יותר מזה אי אפשר
לבאר בבתי, אם תרצה נקדת האמת, אם תבקשנה כסף וכמטמונים תחפשנה, תבקש האמת בהפלטין
של אמת, הנבנה על ידי אנשי אמת, על ידי בעל אמת, אז תבין יראת ה' ודעת אלקים תמצא. ובנדאי
אתה יודע ומבין את אשר אני מרמז לך, כי ענין הפלטין של אמת מבאר מעט בסוף הספורי מעשיות...

כו. ע"י ליקוטי הלכות הל' גביית חוב מהלקוחות ואפותיקי הלכה ה'.

חסד דאתפשט לבר

מדוע רבי שמעון בר יוחאי הצליח כל כך בעניינו?! בגלל שבין תלמידיו שררה אהבה גדולה מאד^{כז}!

מסופר על ר' זושא שפעם ביקר את אחיו ר' אלימלך - הם הרי היו אחים, שאל אותו ר' זושא: אמור לי ר' מיילך, אתה הרי פועל גדולות ונצורות, רואים אצלך כאלו מופתים, כאלו דברים, כיצד הנך עושה זאת?! ענה לו ר' אלימלך: "בין אנשיי המקורבים אליי שוררת אהבה גדולה וזוהי הסיבה שאני יכול לפעול כאלו דברים גדולים^{כח}!". ענה ר' זושא ואמר: "אמת, זוהי אכן המציאות!" ר' זושא אישר את דבריו של ר' אלימלך: "אמת, זוהי אכן המציאות!".

ההצלחה הגדולה שראה רבי שמעון בר יוחאי במעשיו - היא אודות לאהבה הגדולה ששררה בין אנשיו!

אם חפצים ב'הצלחה' - צריכה להיות 'אהבה'! אהבה בין החברים, אהבה נפלאה, או אז זוכים לראות הצלחה! שלא תהיה שום שנאה בלב - אם עדיין יש שנאה כלשהי בלב, צריך לראות תכף ומיד לדבר עליה ולבטלה, שלא יישאר שום 'רשימו', שלא יישאר כלום, שום 'טינה' בלב!

במידת אהבה כלולה 'התפשטות', הרבי אומר הרי בליקוטי מוהר"ן חלק ראשון^{כט}: "ש"טוב וחסד" הם כנגד "דוד ושאול", 'דוד' מידתו 'חסד', ו'שאול' -

הערות ומראי מקומות

כז. עיי' זוה"ק פרשת נשא דף קכ"ח ע"א, ועיי' ליקוטי הלכות הל' נזיקין ד' אות י"א ול"ב, ועוד.

כח. עיי' קונטרס טעם זקנים י" - פרשת ויקרא תשל"ד.

כט. עיי' ליקוטי מוהר"ן תו' רפ"ג: ... פי כתיב: "אף טוב וחסד ירדפוני". ואיתא בזהר הקדוש: 'היגו טוב היגו חסד, אלא טוב טובה כליל בגוה. חסד דאתפשט לבר', וזה בחינת שני צדיקים ששניהם

כג פרישת בהר – בחוקתי תשל"ד

מידתו 'טוב'. טוב – אומר הזהר הק': "טוביה גנוז בגויה, חסד דאתפשט לבר". שאול לא גילה תורתו לאחרים, דוד לעומתו גילה תורתו לאחרים! הרבי מבאר בתורה זו בסוף חלק א' שבליקוטי מוהר"ן: "זהו בחינת 'טוב'. דטוביה גנוז בגויה – 'חסד' דאתפשט לבר", זוהי מדרגתו של דוד המלך!

ישנם שני צדיקים, שניהם מאותו שורש, אך בכל זאת יש ביניהם מחלוקת, זהו בגלל שאחד מהם משנה מהמידה. יש פסוק: "אך טוב וחסד ירדפוני", שואל הזוהר הק': "היינו טוב היינו חסד? ! ומתוך: אלא טוב – טוביה כליל בגויה", הטוב צפון בתוכו, "חסד דאתפשט לבר!".

ישנם שני צדיקים ושניהם משורש אחד, אחד הוא בחינת "טוב", הוא שומר את הטוב רק לעצמו, הוא אינו מגלה תורתו לאחרים. השני הוא "בחינת חסד דאתפשט לבר, שמגלה תורתו לאחרים שזהו בחינת חסד, בחינת "ותורת חסד על לשונה"; הגמרא מפשרת שזה נאמר על "הלומד על מנת ללמדה".

"וזה בחינת המחלוקת שהיה בין שאול ודוד, ששניהם היו צדיקים גדולים, ואף על פי כן היה ביניהם מחלוקת, הינו מחמת בחינות הנ"ל, כי זה היה בחינת טוב", שאול היה בחינת טוב ששמר את הטוב לעצמו. ודוד היה בחינת חסד "וזה היה בחינת חסד, כי אמרו חכמינו זכרונם לברכה (עירובין נג): 'דוד דגלי מסכתא' כתיב בה: 'יראיך יראוני וישמחו', 'שאול

הערות ומראי מקומות

משמש אחד, רק שזה בחינת טוב 'שטובה כליל בגויה'. דהיינו שאינו מגלה תורתו לאחרים, והשני הוא בחינת חסד דאתפשט לבר, שמגלה תורתו לאחרים, שזהו בחינת חסד בחינת: "ותורת חסד על לשונה" (עין ספה מט:)...

ל. ליקוטי מוהר"ן שם: ... וזה בחינת המחלוקת שהיה בין שאול ודוד, ששניהם היו צדיקים גדולים, ואף על פי כן היה ביניהם מחלוקת, הינו מחמת בחינות הנ"ל, כי זה היה בחינת טוב, וזה היה בחינת חסד, כי אמרו רבותינו, זכרונם לברכה (עירובין נג): 'דוד דגלי מסכתא' כתיב בה: "יראיך יראוני וישמחו", 'שאול דלא גלי מסכתא' כתיב בה: "אל כל אשר יפנה ירשיע", הינו כנ"ל. כי 'שאול דלא גלי מסכתא', זהו בחינת טוב. 'דטובה גניז בגויה'. אכל דוד דגלי מסכתא, שהיה מלמד תורתו לרבים, זהו בחינת חסד דאתפשט לבר, בחינת "ותורת חסד על לשונה"...

דלא גלי מסכתא' כתיב בה: "אל כל אשר יפנה ירשיע", הינו כנ"ל. "שאל דלא גלי מסכתא" זהו 'טוב', ששמר את הטוב בתוכו. "דוד דגלי מסכתא" זהו "חסד דאתפשט לבר!".

זהו רצונו של הרבי, שיהיה "חסד!" "חסד! ובין שני אלו "טוב וחסד" יש מחלוקות ורדיפות!^א

עלינו לאחוז במידת "החסד" - אדם שיודע משהו טוב שידבר על כך עם חברו!

אכן בזהר הק' בסוף פרשת לך-לך^ב מסופר על רבי אבא שהיה ב'כפר טרשא', סיפור שלם התרחש שם, במשך שלשה ימים הוא שמר את החידושים אצלו, הוא לא גילה לרבי שמעון בר יוחאי את החידושים אותם שמע בכפר, רק כעבור שלשה ימים הוא בא לרבי שמעון וסיפר לו, אמר לו רבי שמעון: "עברת על 'אל תמנע טוב מבעליו', לא הודעת לי מכל החידושים ששמעת שם!", קיללו רבי שמעון - כמדומני, ש"במשך ארבעים יום כל מה שתלמד ישתכח ממך, תתייגע בתורה ותשכח את לימודך!", "תלעי ותנשי" - תתייגע ותשכח! ומדוע? בגלל ששמרת את החידושים אצלך!

למידים אנו מכאן שאם יש לך טוב אצלך, גלה אותו לאחרים, אל תשמור אותו רק לעצמך!

הערות ומראי מקומות

לא. עי' ליקוטי הלכות הל' השכמת הבוקר ד' אות ט"ז; ... זהו פחינת פלל המחלקת שבכל דור על הצדיקים השלמים העוסקים לקבל נפשות הרחוקים להשם יתברך, שרבים מאד קמים עליהם, וגם רבים מגדולי הצדיקים חולקים עליהם ...

לב. עי' שם דף צ"ו ע"א.

פרשת בהר – בחוקתי תשל"ד

העניין של 'אהבה' הוא דבר נפלא מאד! זוהי הסיבה שרבי שמעון כל כך הצליח במעשיו – בגלל ששררה אהבה נפלאה בין אנשיו!

שהשם יתברך יעזור לנו שנזכה גם אנחנו – אילו האהבה בינינו הייתה כראוי, היינו זוכים לקבל מהרבי הרבה יותר!

הצדיק חפץ להשפיע לרוב, אולם כל זה בתנאי שיש אהבה בין אנשיו, שאף אחד לא ישמור טינה בלבו על השני. אם אתה רואה חסרון אצל חברך, התפלל על כך להשם יתברך: "אני חפץ לדבר עם חברי, עזור לי שחברי לא יחשוב שאני מחפש את רעתו!".

עניין ההנהגה עם חברים הוא לימוד שלם; כשאני רואה אצל חברי דבר שאינו כהוגן, עליי להוכיח אותו; מדין תורה עליי להוכיח אותו על כך, אך ראשית עליי לבקש מהשם יתברך: "עזור לי לומר את התוכחה באופן הראוי, שהשני לא יחשוב חלילה שאני מתכוון לרעתו!".

כי לא תשכח מפי זרעו

(השואל: מה אמר רבי נתן לרבי כשהרבי גילה את הסוד של "כי לא תשכח מפי זרעו"?)
כשהרבי סיים לגלות את הסוד, ענה רבי נתן ואמר: "רבי שמעון יש לו גם כן בוודאי הנאה מזה, הינו מזה החידוש הנפלא!". ענה הרבי ואמר: "רבי שמעון בעצמו הוא עניין אחר, כי רבי שמעון הוא עיר וק'דיש מ'ן ש'מיא נ'חית" – כך השתלשל גילוי החלק השני.

הערות ומראי מקומות

לג. עי' ליקוטי הלכות הל' נזיקין ד' אות י"א והלאה, ועוד.

לד. עי' ריש ליקוטי מוהר"ן תו' "לכו חזו", וחיי מוהר"ן אות קפ"ט.

טעם זקנים כו

(רמ"ב: מה כוונת הרבי במילה רבי שמעון "בעצמו"? בתחילה דיבר הרבי רק על "יוחאי", בתורה מדבר הרבי רק על השם יוחאי - "כי לא תשכח מפני זרעו" סופי תיבות "יוחאי", אך "רבי שמעון בעצמו" מרומז בפסוק אחר, שמו של רבי 'שמעון' מרומז בפסוק אחר!

(חזור על הסיפור דלעיל מהזוה"ק) - ר' אבא תלמידו של רבי שמעון, בגלל שהוא שמר אצלו את החידושים ששמע בכפר טרשא במשך שלשה ימים קיללו רבי שמעון: "תלעי ותנשי" - תלמד ותשכח! שמרת בתוכך חידושים ששמעת במשך שלשה ימים ולא גילת אותם לאחרים - עברת על "על תמנע טוב מבעליו?!"

דרכו של רבי שמעון הייתה - אם אתה יודע משהו, גלה אותו לאחרים. ר' אבא היה אחד מבני החבורה!

מעלתה של מידת אהבה היא, שאפילו אם השני אינו גדול כל כך במעלה - אעפ"כ האהבה מכניסה בו משהו, האהבה היא כמין תוספות אור, האור מתפשט וגדל כשהוא מרגיש אהבה; כשיש אהבה יכולים לפעול אפילו עם אנשים קטנים במעלה גדולות ונצורות!

זהו יסוד גדול בעניינו של הרבי, לאהוב אחד את השני ולא לשמור חלילה טינה בלב כלפי אף אחד, או אז מתפללים אחרת, לומדים אחרת, ובאופן כללי...

כתות כתות

(רמ"ב: הרבי הרי אמר לאחד: "אני אעשה ממכם כתות כתות" לה?) "כתות כתות?! " (רמ"ב: אחד ציטט בפני ר' מרדכי מסוקולוב את דברי הרבי "כתות כתות", הסביר לו ר' מרדכי: "בוורשה מדברים על התבודדות, במקום אחד מדברים על יציאה מחוץ ליישוב, במקום אחר מדברים על תפילה בכח, כאן מדברים על זה ושמם... זה הפירוש 'כיתות כיתות'!")

זה באמת כך! אפילו בין תלמידיו של הרבי עצמו, הרי כולם ינקו מאותו שורש, אולם ר' יודל הלך בדרך אחת, ר' שמואל אייזיק בדרך אחרת, הם היו כולם מאותו שורש, מהצדיק יוצאים ענפים, וכל אחד נוהג בדרך אחרת, אלא מה הצד השווה שבהם? שהם כולם מאותו שורש!

ומשכך, הם מחויבים לאהוב אחד את השני, שכן הם מאותו שורש, השורש הוא הרי אותו שורש, אלא מאי? הענפים מתפשטים לכל עבר, וגם מניבים פירות שונים, אלא שכולם משורש אחד! הרי לא שייך לומר 'פרי זה' אינו טוב, 'פרי זה' אינו טוב, 'הפירות שלי' משובחים יותר – הרי זה דבר שאינו יכול להיות לעולם, שכן כולם משורש אחד! וכשיש אהבה או אז הכל ממש אחד!

אחד צועק בתפילה, השני מתפלל בשקט, זה מאריך, וזה מקצר, אף אחד לא יבוא ויאמר: "הצעקות שלי עדיפים על פני השקט של השני". וכן להיפך, זה ששותק לא יבוא ושאל: "מדוע אתה צועק?! וזה שצועק לא ישאל: "מדוע אתה שותק?!"

הערות ומראי מקומות

לה. עי' חיי מוהר"ן אות שי"ט: אָמַר לְאֶחָד, אֲנִי אֶעֱשֶׂה מִמֶּכָּם כְּתוּת כְּתוּת.

לו. עי' ליקוטי הלכות הל' שומר שכר ב' אות י': וְכִמּוֹ שֶׁהָאֲרִיף רַבְנּוּ ז"ל לְסַפֵּר וּלְהַפְלִיג בְּגִדְל הַחֲלוּקִים בֵּין הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים שֶׁהֵיוּ סְמוּכִים לְזַמְנָנוּ, שְׂבָלָם הֵם מִתְלַמְּדֵי הַבַּעַל שֶׁם טוֹב וְהַמְּגִיד זְצוּק"ל, וְהָיָה שְׁלוֹם גְּדוֹל בֵּינֵיהֶם, וְאֵף עַל פִּי כֵן הָיוּ מְחַלְקִים מְאֹד בְּדַרְכֵיהֶם, שֶׁזֶה הָיָה נוֹסֵעַ עַל הַמְּדִינָה וְדָרַשׁ בְּרַבִּים, וְזֶה יֵשֵׁב בְּבֵיתוֹ, זֶה הָאֲרִיף מְאֹד בְּתַפְלָה וְהַתְּפַלֵּל לְפָנָי הַתְּבָה בְּצַעֲקוֹת וְהַתְּלַבּוֹת גְּדוֹל, וְזֶה

עלינו לנהוג רק בדרך של אהבה; כשמדברים בידידות יכולים לדבר אחד עם השני, אולם לשאול "מדוע?!" "מדוע?!" – השאלה "מדוע?!" לא קיימת!

השיחה צריכה להיות בדרך של "כיצד ראוי לנהוג", אולם כששואלים "מדוע?!" הדבר נתפס כבר כאמירת מוסר!

"פעם אחת שאל אותי בלשון תמה: השמעת ממני דברי מוסר?!" "כשאני שואל "מדוע?!" הדבר נחשב כאמירת מוסר! לא אומרים לשני מוסר! כל הדיבורים הם רק דיבורים מהתכלית!"

ה"תוכחה" עליה מדבר הרב^ל: "אף על פי שתוכחה הוא דבר גדול, אף על פי כן לאו כל אדם ראוי להוכיח... תמה אני... גם שם זוהי הכוונה, התוכחה צריכה להיאמר באופן זה, בדרך אהבה: "תוכחה מגולה מאהבה מוסתרת", השני צריך להרגיש שהמוכיח שמולו הוא אוהבו, ידידו הטוב, הוא צריך להרגיש זאת! תוכחה שהשני מרגיש את אהבה, זוהי תוכחה ראויה בה חפץ השי"ת!

הערות ומראי מקומות

התפלל בלחש עם הצבור כדרך ההמון, וזה הרבה בתורה יותר, וזה הרבה בצדקות ופדיון שבויים, וכיצא בזה שבויים רבים לאין מספר, אף על פי שכלם נקמו מרב אחד, כי אי אפשר שיהיו כלם שוין, כי כל אחד עובד את ה' כפי מדתו וכפי שרש נשמתו, וזה עקר שעשועיו יתברך. ועי' גם ליקוטי הלכות הל' נזקי שכנים ה' אות ב'.

לז. עי' שיחות הר"ן אות קכ"ד.

לח. עי' ליקוטי עצות ערך תוכחה אות כ'; ... כי לדבר עם חברו ביראת שמים, לדבר אחד עם חברו בכל יום מהתכלית ומה יתיה הסוף מאתנו וכו', זה צריך בודאי כל אדם לקיים אפלו אדם פשוט לגמרי כנ"ל, אבל תוכחה שהזהיר כאן הוא ענין אחר לגמרי, כי הוא כשמוכיח את האדם ומזכיר לו עוונותיו, שאומר לו, למה עשית עברה פלונית או מעשה הרעה הזאת ח"ו, וזה צריך האדם לזהר שלא להזכיר מעשים רעים שלהם, כי יכול להחליש נשמתם על ידי זה, על ידי שמעורר הריח רע, על ידי שמזכיר עוונותיהם...

לט. עי' תו' ח' תניינא אות א'.

כט פרישת בהר – בחוקתי תשל"ד

על ידי תוכחה שאינה כראוי הוא מבאיש "ריח רע", הוא משול לפח זבל – שכשמזיזים אותו, עולה ממנו ריח רע של זבל!

גדולים צדיקים במיתתן

(רמ"ב: מעיון בספרים נראה שבחיי רבינו רבי נתן כמעט ולא עסק בקירוב) אכן, כל עוד הרבי חי רבי נתן כמעט ולא עסק בקירוב.

(אחד הנוכחים: דיברתם מקודם על כך שבחיי רבינו רבי נתן לא גילה לעולם את כוחו הגדול) כן, כל עוד הרבי חי יש 'מורא רבך' ולא יכולים לדבר מהרבי בעצמו, שהרי הרבי עצמו חי!

כך היה אצל 'משה רבינו' ו'יהושע בן נון' תלמידו, וכך היה אפילו אצל ה'אר"י הקדוש' ותלמידו 'ר' חיים וויטאל', וכך היה גם אצל ה'בעל שם טוב' ותלמידו 'המגיד ממזריטש' – כל עוד הרבי חי לא יכול התלמיד לגלות את גדלותו של הרבי!"

(רמ"ב: יכול להיות שטעם נוסף לכך הוא הרצון של התלמיד לקבל מרבו כמה שיותר, התלמיד חפץ לקבל מרבו כמה שיותר כל עוד רבו חי?) שיהיה כך, שיהיה כך; כל עוד הרבי חי לא יכול התלמיד לגלות את גדלות רבו ולא משנה מהו הטעם, אם מפני שהוא חפץ לקבל מרבו כמה שיותר, או מפני שהרבי עצמו חי!

דבר נוסף, אפילו לאחר הסתלקותו של הרבי, כשהתלמיד כבר מגלה את גדולת רבו, גם אז הוא ממשיך לחפש ולשאוב מהרבי, שהרי הרבי הוא "נחל נובע"מא. שכן אם אחרי שגילה ופרסם בעולם מיהו הרבי הוא חודל מלחפש –

הערות ומראי מקומות

מ. עי' קונטרס טעם זקנים מ' – פרישת אמור תשל"ד.

מא. עי' ליקוטי הלכות ה' שלוחין ה' אות י"ב.

יותר לא יהיה לו מה לדבר, דיבורו יפסק בשלב מסוים. אשר על כן הוא מוכח להמשיך ולחפש ובד בבד גם לדבר, וכשמחפשים – מוצאים דברים חדשים! זהו מעיין, מעיין נובע!

אילו היה רבי נתן מפסיק לחפש את הרבי אחרי הסתלקותו – הוא לא יכול היה לחבר כל כך הרבה כרכים של ליקוטי הלכות, ולא לקרב כל כך הרבה יהודים להשם יתברך, רבי נתן היה מדבר אך תכף ממשיך בחיפוש, וכך היו לו תמיד חידושים!

**חלק מהוצאות הקונטרס
נתרמו**

לעילוי נשמת

ר' אלעזר בן ר' שלמה יהודה

ר' אברהם נחמן שמחה בן ר' אלעזר

איטא בת ר' דב בעריש

מרים בילא בת ר' יעקב

ולהצלחת נתן יעקב בנימין בן איטא

וכל יוצ"ח

להצטרפות לרשימת תפוצה לקבלת הקונטרס

במייל, נא לשלוח פניה לכתובת מייל:

bn5710048@gmail.com